

Høringssvar

Randesund menighet, Kristiansand domprosti Agder og Telemark bispedømme

1a og b: Hvordan mener dere gudstjenestereformen har påvirket gudstjenestelivet i deres menighet og i Den norske kirke?

I Randesund menighet har gudstjenestereformen uten tvil ført til at flere er inkludert i gudstjenesten. Dette var et arbeid menigheten allerede hadde jobbet godt med i flere år, men reformen fortsatte dette. I tillegg til klokkeren er gjerne andre medliturger involvert i Samlingsbønn og forbønn, med sang og musikk, og som forsangere. Særlig oppleves økt involvering av dåpsfølgene og ikke minst konfirmanter positivt for menigheten. I reformprosessen har staben fått en god meningsutveksling med gudstjenesteutvalget. Vi har fått en bedre forberedelseskultur. Møtet mellom alle involverte i gudstjenesten en time før gudstjenesten starter er godt, gir trygghet og fellesskapsfølelse. Vi har fått en god tilrettelegging for ulike grupper i menigheten. Hos oss har liturgien har fungert godt med Tore Aas-melodiene til Kyrie og Gloria. Hos oss fungerer det meget bra med "nye" melodier, men det kan virke fremmedgjørende når man besøker andre menigheter. Det antydes at dette kan være "oppdragende" i forhold til folks lojalitet til egen menighet.

Alt i alt opplever vi gudstjenestereformen veldig positivt. Vi frykter en strammere ordning, som vil gjøre at vi må fjerne oss fra det vi har kommet fram til fungerer fint.

1d: Hvilke behov ser dere for et mer variert gudstjenesteliv med ulike former for gudstjenester?

Vi har mange ulike gudstjenester i løpet av året. Kirkeåret i seg selv skaper denne variasjonen. Særskilte gudstjenester uavhengig av kirkeåret likeså, for eksempel Skaperverkets dag, Søndag for rettferdig og fred, De forfulgtes søndag osv. Trosopplæringens involvering i flere gudstjenester, samt våre "barnegudstjenester" bidrar også til dette. I alle disse gudstjenestene gjør den utstrakte involveringen at gudstjenestene oppleves varierte. Større variasjon enn dette er verken nødvendig eller ønskelig, særlig sett i lys av at gudstjenestene skal ha noe gjenkjennelig ved seg.

Høringsspørsmål 2: Mener dere at det er behov for å justere eller presisere noe ved prosedyren for hvordan menighetens lokale grunnordning utarbeides og vedtas (jf. Alminnelige bestemmelser)? Hva bør endres?

Det er ikke behov for å endre dette, vi har trygghet for at biskopen utøver sitt tilsyn også når det gjelder liturgi.

Høringsspørsmål 3e: Er dere enige i at samlingsbønnen ikke lenger blir obligatorisk, men et valgfritt ledd?

Samlingsbønnen fungerer fint og må gjerne beholdes. Dette er et ledd der det er enkelt å involvere flere mennesker, eks barn fra søndagsskolen som er tilstede ved gudstjenestens begynnelse. Språket i flere av samlingsbønnene fungerer godt for bred involvering. Randesund menighet ønsker å beholde samlingsbønnen.

Høringsspørsmål 3 f: Har dere endringsforslag eller kommentarer til leddet syndsbekjennelse i høringforslaget?

Det er positivt å begrense innledningen og fjerne muligheten for å sitere Matt 22,37-39 før bekjennelsen. Den nye innledningen er god, der Guds barmhjertighet understrekes. Den nye syndsbekjennelse D er veldig god teologisk og språklig, der den legger mindre vekt på moralsk svikt og enkeltsynder, og heller fremhever vår situasjon og relasjon til Gud.

Høringsspørsmål 3i: Er dere enige i at ledd 8 Dagens bønn blir obligatorisk i alle hovedgudstjenester, og ikke et valgfritt ledd?

Det er ingen sterke meninger om dette i gudstjenesteutvalget. Bønnen setter ofte et positivt fokus på dagens preg, og hjelper til å se sammenhengen mellom de tre tekstene. Imidlertid ser vi at det kan oppleves som "smør på flekk" med både samlingsbønn og dagens bønn. I vår menighet har vi løst dette ved at dagens bønn på de store, markante kirkeårsdagene brukes som samlingsbønn. Det er uheldig at denne muligheten forsvinner.

Høringsspørsmål 3 j: Gi eventuelt andre kommentarer til høringstema 3?

Kyrie bør fremdeles være valgfritt ledd ved enkelte gudstjenester, for eksempel våre enkle barnegudstjenester, der det er et poeng å komme raskt fram til ordets del og formidlingen.

Høringsspørsmål 4: Har dere endringsforslag eller kommentarer til hoveddel II. Ordet?

Det er presisert at det kan være korsang mellom tekstlesningene. Vi etterspør muligheten for soloinnslag. Er dette utelukket mellom første og andre lesning? Dette er etter vår mening likeverdig med korsang.

Vi mener tekstlesningene bør være valgfrie på gudstjenester med flere dåp eller familiegudstjenester. Det kan være forvirrende for kirkeuvante med mange tekster (inkludert lesningene ved dåp). Vi ønsker en presisering om hvorvidt første og/eller andre lesning kan utelates. Dette vil også bidra til variasjon i gudstjenestene.

Evangelieprosesjon kan fungere og det er bra at muligheten for dette beholdes.

Vi merker oss innskjerpingen av at bønnevandring ikke skal finne sted under nattverden. Vi forstår og tilslutter argumentet om at nattverden skal stå for seg selv og at forbønnen er en del av Ordets del, men i vår menighet, der det ofte er mange (250-400) til stede på familiegudstjenester med nattverd, fungerer det fint at det er mulighet til, og aktivt lagt til rette for, at man kan tenne lys, skrive bønnelapper eller knele ved alterringen for personlig forbønn (når nattverden foregår ved intinksjon). Dette er mer enn «at enkeltpersoner velger å tenne lys, meditere og be mens nattverd-utdelingen pågår.» Dette gjør også at det kan oppleves mindre synlig hvem som velger å ikke mota nattverd. Vi opplever at det er uheldig med strenghet i dette i menigheter med mange nattverd-deltagere

Den nye forbønn 5 er veldig god. Språket er enkelt, men poetisk, og passer særlig til gudstjenester med «grønt» fokus.

Vi protesterer imidlertid på bønnens del 4: begrepet «helgener og martyrer». Dette begrepet fungerer ikke i vår norske, lutherske sammenheng. Å sette fokus på martyrene bør gjøres ved bruk av andre ord, og i alle fall ikke sammen med ordet «helgener». «De som har hjulpet oss til tro på Jesus,» vil være mer dekkende.

Videre er ordet «klarsyn» uegnet til å uttrykke bønn om å se og forstå Guds vilje. Dette gir assosiasjoner til New age og spåkoners krystallkuler. Bibelen selv bruker uttrykket «må han gi dere lys til hjertets øyne...» Dette er et langt bedre og mer dekkende uttrykk i tråd med Bibelen.

Forbønn 5 vil fungere godt dersom siste ledd omarbeides på disse to punktene.

Høringsspørsmål 5a: Kommenter gjerne nattverdpraksisen i menighetene i dag med tanke på særkalk og/eller intinksjon og med tanke på mottakelse av nattverd stående eller knelende på alterringen/altersranken?

Vår menighet praktiserer enten knelende mottagelse av nattverden med særkalk, eller stående ved intinksjon. Som måltid er nattverden uansett kun symbolsk (altså ikke i betydning) ved at vi spiser en oblat istedenfor brød og drikker en symbolsk slurk vin, så vår mening er at om menigheten mottar vinen i beger eller absorberer i oblaten, utgjør det ingen forskjell i oppfattelsen av nattverden som måltid. Ved enkelte tilfeller kan måltidsaspektet understrekes ved å benytte bakt nattverdbråd.

Høringsspørsmål 5b: Gi gjerne kommentarer til valgene av ordene som er foreslått.

Det er en nødvendig og forståelig inkonsekvent bruk av ordene kropp/legeme.

Fint at ordet KALK byttes ut med BEGER.

Høringsspørsmål 5c: Er dere enige i at takkofferet inngår i nattverdliturgien, og ikke i forbønnsledet?

Som normalordning er dette naturlig og fint, og vi har praktisert dette lenge. Imidlertid ville det være positivt med et KAN også her: For eksempel når barnekoret deltar i gudstjenester med nattverd, er innsamlingen av offeret et godt sted å la koret synge. Denne muligheten forsvinner dersom offeret SKAL samles inn under salmen før nattverd.

Høringsspørsmål 5e: Har dere kommentarer eller endringsforslag til ledd 19 og 20 i høringsforslaget?

Det er pedagogisk godt at nattverden alltid innledes på samme måte, med prefasjonsdialogen. Viktig at det er mulighet til innstramming på andre punkt i nattverdliturgien, for eksempel ved bred åpning for at nattverdbønn G kan benyttes.

Det oppleves positivt for liturgen at innstiftelsesordene og leddet Troens mysterium, samt bønnen før Vår Far er satt inn i hver av nattverdbønnene.

Presiseringen i ledd 20 «menigheten står helt til de første går fram til nattverd» er nyttig. Imidlertid er det et større spørsmål for liturg i gudstjenester med flere dåp og nattverd: Hvordan få menigheten til å SETTE SEG? Det er unaturlig til å gi tegn til at man setter seg når det er nattverd, samtidig ser man at medlemmer i dåpsfølgene som gjerne sitter fremst, og kanskje ikke er vant til gudstjenester i vår sammenheng, blir ukomfortable og blir stående gjennom hele nattverdsmåltidet, uten at de selv velger å komme fram.

Høringsspørsmål 6: Gi gjerne kommentarer eller endringsforslag til nattverdbønnene?

BØNN A ingen kommentar

BØNN B presiseringen «for oss» bør være med i andre del av bønnen for språklig flyt og logisk sammenheng med ordet «åpenbare»: «Slik tilintetgjorde han døden, brøt ondskapens lenker og åpenbarte for oss oppstandelsen fra de døde.»

BØNN C i andre del av bønnen bør ordet «løfte» stå i bestemt form: «.... Som ikke vendte deg bort da mennesket syndet, men gav løftet til Abraham om velsignelse....»

BØNN D ingen kommentar

BØNN E andre ledd i bønnen: Formuleringen «vi takker deg for dåpens gave der vi blir født på ny» er ikke god. Enten bør det stå «vi takker deg for dåpen der vi blir født på ny» eller «vi takker deg for det nye livet som er dåpens gave» eller noe lignende. Dåpen er stedet for den nye fødsel, mens dåpens gave er det som gis oss.

Bønnen før Vår Far: formuleringen «ta oss alle i favn» uten eiendomspronomen oppleves kunstig. «Ta oss alle i din favn» er bedre og gir bedre flyt.

BØNN F ingen kommentar

BØNN G Det bør presiseres hva som er «særskilte anledninger». Hvor mange er MANGE som evt må bli døpt for at denne skal kunne brukes? Det bør være god åpning for å kunne bruke denne, langt større enn muligheten til å bruke ordningen for særlige anledninger i dagens ordning. Nattverdbønn G er god, i seg selv fordi den er kortere og mer konsis enn de andre.

Høringsspørsmål 7: Har dere kommentarer eller endringsforslag til hoveddel IV. Sendelse?

Det bør åpnes for muligheten til å benytte et annet utsendelsesord som passer til dagens særpreg. Det bør presiseres at man kan formulere egne utsendelsesord som i dagens ordning.

Til slutt - BEGREPSAVKLARING

Det bør gis en tydelig begrepsavklaring av noen ord og uttrykk som brukes i forbindelse med gudstjenestereform og liturgi. Vi anser følgende ord og bruken av disse som uklar og ber om en presisering:

Høymesse - er ikke ordet tatt ut av bruk? Hva er høymesse i forhold til familiegudstjeneste? Hva er høymessens motsats? Gjelder det gudstjenestetidspunkt eller sakrament?

Hovedgudstjeneste - hva er hovedgudstjeneste i forhold til høymesse? Går det på tidspunkt? Hva gir en gudstjeneste «verdi» som hovedgudstjeneste? Hva er motsatsen?

Andre gudstjenester - hva inngår i dette? Skolegudstjenester?

Forordnet gudstjeneste - hvilke gudstjenester er eventuelt ikke forordnet?